

Patrimoni
festiu
de Catalunya

Pregó de la Festa de la Misteriosa Llum 2021

VALENTÍ OVIEDO CORNEJO

**Col·lecció “Pregons institucionals”
Número 53, febrer de 2021**

Edita: Ajuntament de Manresa

Impressió: ARTFIC Indústria Gràfica SCCL

Agraïments: Associació Misteriosa Llum

Dipòsit legal: B-31.779-1991

El pregó

Pregó de la Festa de la Misteriosa Llum, a càrrec del Sr. Valentí Oviedo Cornejo, gestor cultural i director general del Gran Teatre del Liceu.

19 de febrer de 2021

Il·lustríssim Senyor Alcalde, Excel·lentíssima Corporació Municipal, Digníssimes Autoritats, membres de l'Associació Misteriosa Llum, membres de l'Associació Cultural El Galliner –entitat administradora de la Festa de la Llum d'enguany–, amics, amigues, senyores i senyors.

El 24 de maig de 1997, en aquest mateix escenari, i en el marc de la programació del Galliner, la companyia El musical més petit interpretava, dins l'espectacle *Tu, jo, ell, ella i Webber i Schonberg*, la peça *As if we never said goodbye* –“Com si mai haguéssim dit adéu”–, un fragment extret del musical *Sunset Boulevard* d'Andrew Lloyd Weber, que alhora està basat en la famosa pel·lícula que Billy Wilder va estrenar l'any 1950. El tema és interpretat per una antiga estrella del cinema mut, Norma Desmond, incapaç d'acceptar la seva decadència, i en un moment donat, en què retorna als grans estudis de la Paramount, observant el seus antics col·legues, diu: *“No sé per què m'espanta posar-me davant vostre. Sou tots aquí, veniu per mi, no és fàcil. Tinc la por d'equivocar-me, tinc la por d'emocionar-me, necessito veure-us”*.

Quina sort haver assistit aquell vespre de 1997 a aquell espectacle: gràcies a allò, avui he pogut començar aquest pregó expressant com em sento, però a través de la veu d'algú altre, fet que sempre contribueix a posar un cert coixí emocional necessari en aquests moments inicials de conversa en què es va trencant el gel.

Aquest fragment el duia guardat en la meva motxilla d'experiències. I és que tots duem una motxilla que anem omplint de records,

coneixements, emocions, moments viscuts, llibres, art, converses, teatre, música. I en funció de com es va farcint aquesta motxilla, som més o menys capaços d'afrontar amb més o menys èxit les situacions que la vida ens proposa.

El dogma diria: *“És fonamental que la motxilla d'un individu es complementi amb el fet cultural”*. El dogma seguiria dient: *“Les habilitats i capacitats provinents d'un esperit humanista són essencials per actuar amb responsabilitat, ètica i sentit comú davant la presa de decisions”*. I encara seguiria: *“Una societat no pot ser igualitària si tothom no té les mateixes oportunitats reals per accedir a la cultura. Que l'accés a la cultura promou la creativitat, la innovació, la disrupció”*. I què carai, que tothom té dret a entretenir-se, a emocionar-se. Tot el que acabo de dir és cert, se n'han escrit articles, assajos, tesis... Però són tants els que es queden amb les muses, i tan pocs els qui passen al teatre... Tan pocs els que hi posen llum.

Per aquesta raó, admiro l'Associació Cultural El Galliner. En primer lloc, ha aconseguit quelcom insòlit: promoure que tota una ciutat, Manresa, visqui les arts escèniques com un fet quotidià; que anar al teatre no estigui reservat a uns quants; que davant la pregunta *“Què fem aquest cap de setmana?”*, l'opció *“anar al Kursaal”* formi part de manera natural de les possibles alternatives.

Em fascina la manera amb què el Joan Morros descriu el primer moment en què entra amb la resta d'inquiets culturals al Kursaal, l'any 1996, després de quasi 8 anys tancat, per veure'n l'estat. Parla d'un teatre on el temps s'ha aturat, i d'un raig de llum filtrant-se entre els vidres trencats de la façana, travessant tot el teatre fins a projectar-se sobre les antigues butaques.

Va ser aquella misteriosa llum un senyal inspirador, clau i determinant per impulsar l'Associació Cultural El Galliner? O simplement aquell raig de llum, que acabava descansant damunt l'antiga butaca, va ser la manera que va tenir el vell Kursaal de beneir la fita de recuperar el teatre en els següents 10 anys? Sigui com sigui, una cosa quedava

clara, El Galliner no havia nascut per enlluernar, havia nascut per il·luminar.

Aquell qui enlluerna cega, despista, és inconstant, fa molt soroll per no res, no crea pòsit, avantposa el jo al nosaltres, no crea llegat. Qui il·lumina, en canvi, fa camí, t'acompanya, no et deixa enrere, procura pel teu aprenentatge, et fa sentir còmode, abraça, fa que allò difícil sembli senzill, i sobretot, quan arriba el final d'una etapa, t'obre els ulls per descobrir-te que apareixen nous camins.

Durant els anys que vaig tenir l'oportunitat de ser gerent del Kursaal, vaig poder aprofundir en el model de gestió i en el treball de públics que va impulsar El Galliner. D'aquella època rebo molts aprenentatges en el camp de la gestió cultural.

Per exemple, el model de gestió del Galliner és per a mi un dels més innovadors. I és que l'any 1996 l'Ajuntament de la ciutat va decidir apoderar la ciutadania –en aquest cas els inquietos culturals del Galliner– i cedir-los la responsabilitat de portar a terme la programació estable de teatre de Manresa. Aquest concepte de gestió ciutadana, de cogovernança, és dels pocs que en l'àmbit pròpiament cultural apareixen durant els anys 90. De fet, no serà fins pràcticament el 2013 que aquesta idea apareixerà amb força i de manera generalitzada a tot el país, i amb especial intensitat a Barcelona.

Però seguim amb models innovadors. La pluja d'idees –ara en diuen procés participatiu– engegat per decidir com i on havia de ser el Kursaal el vam viure amb absoluta normalitat, com si consultar la gent per decidir aspectes clau del futur de la ciutat fos comú. I novament, en un exercici de generositat per part del govern de la ciutat, es dona veu a la gent per tal que decideixi el futur del que serà el seu equipament cultural de referència.

D'una banda, cedir poder, donar confiança; i d'altra banda, assumir el compromís i acceptar la responsabilitat. Quan això es fa ben fet, com va ser el cas, el pilar sobre el qual es construeix una il·lusió

convertida en realitat és molt robust. Sense ser-ne conscient, haver viscut de manera tan orgànica aquesta manera de fer va facilitar la meua tasca posterior al capdavant de l'Institut de Cultura de Barcelona. Entendre, sense apriorismes ni prejudicis, que quan una administració cedeix la seva capacitat de gestió a la ciutadania obté com a resultat que la ciutat creix i madura va ser fonamental per avançar amb col·lectius artístics i de barri projectes com les fàbriques de creació, la recuperació del Teatre Arnau, o la conversió del *Borsí* en biblioteca i centre cultural.

Fa alguns mesos em van preguntar què és el que més m'agradava de la meua feina. Vaig respondre que allò que em fa més feliç és veure com algú s'emociona o queda impactat en veure la seva primera òpera, concert o obra de teatre. Descobrir quins són els estímuls que empenyen algú a passar de la indiferència a quedar atrapat pel fet artístic és meravellós. Aquest viatge, diguem que... cap a la llum, es pot donar de múltiples maneres:

Per la recomanació d'algú l'opinió de la qual ens genera confiança –ara en diríem *influencers*; per una imatge, anunci o música que ens impacta perquè connecta amb alguna cosa que portem dins –qui sap si amb un concert educatiu al qual vam assistir quan érem petits; perquè ho proposen uns amics, i ja sabem que els éssers humans acostumem a ser molt gregaris i diem “*ah, buenu, vale...*”, tot i que en sortir ens expressem amb un espontani “*Uau, gràcies! Que xulo!*”; perquè som inquiets, curiosos amb un instint natural per aprendre i cerquem nous estímuls, i l'art n'és un de ben potent; o perquè simplement ens arriba per totes bandes un “*no t'ho pots perdre*”, i efectivament “*sort que no ens ho vam perdre!*”.

I heus ací l'altre gran aprenentatge que rebo del Galliner: des de la seva creació, les polítiques de gestió de públics de l'entitat han estat orientades a crear les condicions per promoure o incentivar aquesta primera visita al teatre. O potser us creieu que darrera de l'acció de programar en multitud d'ocasions *La extraña pareja* o *Rubianes solamente* tan sols hi havia la intenció que l'espectador passés una bona estona? Doncs

no. Darrera d'aquesta programació, tota una generació de manresans va perdre la por d'anar al teatre, i més encara, tota una generació va adonar-se que allò que el teatre era només és per uns quants no és cert; el teatre és per a tothom.

Però el més sorprenent de tot és com El Galliner va anar estenent la mà a tot aquell públic novell per proposar-li un viatge ple d'emocions i coneixements a través de les arts escèniques. Ho feia a través, per exemple, d'un abonament atractiu, d'una comunicació propera, d'una manera de fer generosa, reflexiva, perseverant.. I el que acabava aconseguint és que aquell espectador que inicialment només tenia intenció de riure amb el famós *cuyero* del Joan Pera i el Paco Moran, o el *Vamos a trabajar, la, la, la, la* del Pepe Rubianes, acabés transitant per les pàgines més apassionants de la dramaturgia universal.

Si faig un cop d'ull a la meva motxilla de moments viscuts en aquest teatre, no em costarà recordar les veus de la Montserrat Carulla i la Vicky Peña a l'asfixiant *La reina de bellesa de Leenane*; o l'Anna Lizaran a *Tot esperant Godot*, una obra que em va impressionar per l'absurditat d'uns personatges que volen ser salvats per algú –que no arribarà mai– sense fer el mínim esforç per trobar-lo; o la força de la Julieta Serrano exercint de matriarca a *Tots eren fills meus*. Quin viatge!

I és que com Robert Musil deia al llibre *L'home sense atributs*: “*Què queda després de l'art? Quedem nosaltres transformats*”.

Fruit d'aquest aprenentatge, en arribar a l'Auditori com a gerent vam introduir a la programació de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya els programes de bandes sonores –la projecció d'una pel·lícula amb la música interpretada en directe. La primera va ser *El senyor dels anells*. Amb aquesta programació teníem dos objectius: el primer, explicar que l'Orquestra i l'Auditori no es reservava a uns quants, sinó que tots aquelles persones interessades en la música simfònica eren benvingudes. I el segon, fer un treball posterior amb tot aquest nou públic, i explicar-los que si els agradava la música de Howard Shore, no es podrien resistir al *Tità* de Mahler;

que si s'havien emocionat amb la música de *La Llista de Schindler*, res no era comparable amb el concert de violí de Txaikovski; que si de manera recurrent els passava pel cap la melodia d'*Star Wars*, ja trigaven a descobrir les simfonies de Xostakóvitx. I us asseguro que quan algú fa aquest camí –bé, diguem-ho a la manresana, quan algú *transequia* del punt A al punt B– és un dels instants més feliços que un gestor cultural pot viure. Perquè quan s'aconsegueix que algú faci 26 quilòmetres i arribi al parc de l'Agulla, aquest algú té al seu davant multitud de camins, carreteres i autopistes que el poden conduir a llocs infinits.

Vaig tenir la sort d'apassionar-me per la música gràcies al fet que els meus pares van decidir apuntar-me al Conservatori (primer a llenguatge musical i després a piano). Van creure que la música seria un bon complement formatiu a l'escola. És de les coses que més els he agraït. Perquè quan tens 7 anys, per molt clara que tinguis les coses a la vida, qui decideix per tu són els pares, i per tant són ells qui tenen la responsabilitat d'obrir-te les portes al coneixement; i per mi la porta de la música ha estat essencial per ser feliç. A l'aula 17 d'aquí al costat, vaig estar fins als 21 anys primer tocant i després estimant Bach, Chopin, Albéniz, Beethoven, Debussy, Stravinsky, Bartók, Mompou.

La meva professora, la Lluïsa Vinyes, sempre ha dit que no era un pianista gaire bo. El cert és que quan ella sortia de l'aula, deixava de tocar la *Patètica* de Beethoven i em posava a tocar temes de Michael Nyman o Philip Glass, Albert Guinovart o Andrew Lloyd Webber. I quan la Lluïsa tornava em deia: “*Vols deixar de tocar aquestes notetes i posar-te amb la Patètica de Beethoven, que no l'aprendrem mai!*”. Sigui com sigui, el que és evident és que tots aquests estímuls han configurat la persona que soc avui, i que fa que no em pugui ni tan sols plantejar una vida sense cultura.

Per tot això és tan important felicitar al Galliner per aquests 25 anys. 25 anys apropant la cultura a la gent; 25 anys desprenent generositat sense esperar res a canvi, més enllà de treballar perquè felicitat i cultura

esdevinguessin una sola cosa. Generositat per voler compartir els seus aprenentatges per tal que el miracle manresà –que de miracle no en té res, tot és a base d'esforç i d'una societat compromesa– es pogués replicar a d'altres llocs del país. Com diria Sant Ignasi, *“Assolida l'excel·lència, compartir-la”*.

I és que fent ús dels dos primers versos del musical *El Retaule de la Llum*, que l'Orfeó Manresà va estrenar ara fa 20 anys damunt d'aquest escenari, *“Som una ciutat molt noble, una vila molt lleial”*.

Quina llàstima que el bisbe de Vic Galceran Sacosta no veiés l'any 1339 les bondats de practicar la generositat. Ell, com tots sabeu, és un dels principals protagonistes del Misteri de la Llum. Corria l'any 1333 quan la manca de pluges va provocar males collites al terme de Manresa i la seva comarca. Aquesta circumstància, lluny de millorar, es va anar agreujant fins que l'any 1337 la situació, essent ja insostenible, portà els consellers de la ciutat a decidir que calia desviar l'aigua del riu Llobregat per fer-la arribar a Manresa.

L'abril de 1339, els consellers de la ciutat de Manresa demanen una Reial Autorització al rei Pere III per prendre aigua del Llobregat, al terme de Balsareny, i conduir-la a Manresa. Així, l'octubre de 1339 comencen les obres per construir una séquia, una obra de gran magnitud, sota la tutela de l'enginyer barceloní Guillem Catà.

Però hi va haver un problema amb les terres que el bisbat de Vic tenia al terme de Sallent. El bisbe de Vic tenia por que aquest transvasament provoqués grans perjudicis econòmics als seus súbdits i a l'Església. El motiu: en aquestes terres hi havia molins que generaven molts recursos econòmics al bisbat. Els molins feien ús de la força de l'aigua. Per tant, el bisbe creia que amb el transvasament, una part de l'aigua que fins aleshores arribava als molins es desviaria a Manresa. I per tant, menys cabal d'aigua als molins provocaria menys energia pel desenvolupament diari de l'activitat del molí, i finalment menys benefici pel seu propietari, el bisbe.

Aquest va ser el motiu pel qual el bisbe de Vic no va permetre que la séquia passés per les seves terres. Però tot i així, la ciutat de Manresa va seguir treballant en la construcció del canal, ja que la situació a la ciutat era límit. Si el bisbe de Vic hagués decidit des de la generositat que la séquia passés per les seves terres, hauria fet valer la idea que contribuint a millorar l'entorn que t'envolta, millores el teu propi. En canvi va actuar amb por i amb una òptica profundament egoista.

Si al segle XIV hi hagués hagut cinema, i a més a més en George Lucas ja hagués dirigit *Star Wars*, potser el bisbe de Vic hauria reflexionat sobre les paraules que dedica el Mestre Yoda a la por: “*La por és el camí cap al costat fosc de la força, la por porta a la ira, la ira porta a l'odi, l'odi al patiment, i el patiment al costat fosc de la força*”. I és que tal va ser l'ira del bisbe, que l'any 1341 imposà penes canòniques molt greus als consellers i a la ciutat de Manresa. Fins a la solució del conflicte, l'any 1345, hi va haver tensions, revoltes i avalots per solucionar un conflicte que angoixava i molt a la ciutat.

Afortunadament, un 21 de febrer de 1345 una misteriosa llum provinent de Montserrat travessà els vidres de l'església del Carme, esdevenint per al bisbe de Vic un senyal inequívoc que per un costat havia de posar fi a l'excomunió que pesava sobre la ciutat, i per l'altra va permetre que la séquia seguís el seu camí fins a Manresa passant, ara ja sí, per les terres de Sallent propietat del bisbat de Vic. La signatura de la concòrdia arribaria el 19 de novembre de 1345 entre la ciutat i el nou bisbe de Vic, Miquel de Ricomà. Galceran Sacosta havia mort pocs mesos abans; ja se sap, el karma sempre torna.

M'agrada pensar que, tard o d'hora, i com passa a *Star Wars*, el costat lluminós de la força s'acaba imposant al costat fosc de la força.

També m'agrada pensar que tothom al llarg de la vida és tocat per la *misteriosa llum*; que vindria a ser aquell cop d'efecte, aquella empenta o inspiració, quasi divina, que conjuntament amb l'esforç de qui persegueix una fita, provoca un canvi important en l'esdevenidor d'una persona. Per exemple, la meva *misteriosa llum* va ser quan el Marc Borrós i la

Cristina González un dia em van dir: “*Valentí, per què no et presentes a la gerència del Kursaal?*”. Per Newton, la poma que va caure de l’arbre, o per Steve Jobs el dia que el van prendre per il·luminat quan va dir que els *smartphones* serien tàctils. I vosaltres? Heu estat tocats per la *misteriosa llum*?

La Festa de la Llum d’aquest any serà diferent; de fet fa pràcticament un any que tot està sent diferent. Tots volem veure la llum al final del camí i tornar a la normalitat, però és més un desig que una certesa. Malgrat les dificultats, és importantíssim que s’hagi tirat endavant aquesta Festa de la Llum: les persones necessitem més que mai ancoratges que ens apropin a allò quotidià, recurrent i familiar. Tot plegat és tan distòpic que requerim de realitats tangibles i reconegudes que ens balancegin.

Estimo Manresa amb bogeria, he tingut la sort de redescobrir-la arran del confinament. Sortir a córrer pel parc del Cardener, el Suanya, el Gorg Blau, Collbaix, o els camins de Viladordis és dels regals més bonics que vaig rebre el 2020. Sota la mirada atenta de les muntanyes de Montserrat, percebo Manresa com una ciutat que transmet pau, salut, ecologia, gastronomia, reflexió, pensament, solidaritat, generositat, amabilitat. Valors que, n’estic convençut, guiaran el món en l’era post-pandèmia.

Aprofitem doncs aquesta “inusual” Festa de la Llum per, des d’aquests valors, repensar la ciutat

Desitjo de tot cor que gaudiu d’aquesta Festa de la Llum, i que la vida us toqui amb una *misteriosa llum*. Visca Manresa!

El Pregoner

Valentí Oviedo Cornejo

Valentí Oviedo Cornejo (Manresa, 1977), és llicenciat en Administració d'Empreses per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), MBA per l'Institut de Empresa i PDD per IESE, i DIBEX (Digital Business Executive) per ISDI. Disposa d'una notable experiència en la gestió d'equipaments culturals. Actualment és director general del Gran Teatre del Liceu, càrrec que ostenta des que fou nomenat pel Patronat de la Fundació del Gran Teatre del Liceu, el 22 de març de 2018.

Va iniciar la seva carrera professional en les àrees de finances i màrqueting de multinacionals del sector industrial i del gran consum, però gràcies al seu vincle amb la cultura i les arts, va passar a dirigir entre 2008 i 2013 l'empresa municipal Manresana d'Equipaments Escènics encarregada de la gestió del Teatre Kursaal i el Teatre Conservatori de Manresa.

Entre el 2013 i 2016 va ser gerent del Consorci de l'Auditori i l'Orquestra OBC, amb una meritòria i reconeguda contribució a la millora de l'entitat. Va ocupar el càrrec fins al mes de juliol del 2016, quan va ser nomenat gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona.

Ha col·laborat com a docent en matèria de finances i màrqueting al Màster de Gestió Cultural de la Universitat de Barcelona (UB), i ha estat membre de la junta de l'Associació de Gestors Culturals de Catalunya i de l'Associació Cultural El Galliner.

Goigs de la Misteriosa Llum

A - que - lla Llum res - plen - dent, tan gen - til, tan cla - ra,
pu - ra, la Tri - ni - tat ens fi - gu - ra Mis - te - ri tan ex - cel - lent.
Per l'ai - gua que pas - sa - va per les ter - res del bis - bat,
en gran en - tre - dit es - ta - va a - ques - ta no - ble ciu - tat;
set anys con - ti - nu - a - ment du - rà sem - blant des - ven - tu - ra
fins que ar - ri - bà la cu - ra de mà de l'Om - ni - po - tent.

The image shows a musical score for a piece titled "Goigs de la Misteriosa Llum". The score is written in a single system with six staves of music. The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is 2/4. The lyrics are written below the notes. The music consists of a single melodic line. The lyrics are: "A - que - lla Llum res - plen - dent, tan gen - til, tan cla - ra, pu - ra, la Tri - ni - tat ens fi - gu - ra Mis - te - ri tan ex - cel - lent. Per l'ai - gua que pas - sa - va per les ter - res del bis - bat, en gran en - tre - dit es - ta - va a - ques - ta no - ble ciu - tat; set anys con - ti - nu - a - ment du - rà sem - blant des - ven - tu - ra fins que ar - ri - bà la cu - ra de mà de l'Om - ni - po - tent." The score ends with a double bar line.

Versió: Miquel Blanch

*Aquella Llum resplendent,
tan gentil, tan clara i pura,
la Trinitat ens figura
Misteri tan excel·lent.*

I

Per l'aigua que passava
per les terres del Bisbat,
en gran entredit estava
aquesta noble Ciutat;
set anys contínuament
durà semblant desventura
fins que arribà la cura
de mà de l'Omnipotent.

Aquella Llum resplendent,...

II

Poc abans que fou migdia
sent el temps clar i serè,
veren la Llum que venia
per rescat de nostre bé:
de Montserrat certament
partí tan alta ventura
perquè la Verge procura
sempre el bé de la gent.

Aquella Llum resplendent,...

III

Estant la gent impensada
d'un cas tan singular,
la Llum Santa i delicada
al Carme se'n va entrar;
tots hi anaven corrent,
a ciutat ningú s'atura,
veren la Llum en l'altura
de la clau més preminent.

Aquella Llum resplendent,...

IV

Una part en gran claror
entrà dins la Trinitat,
l'altra a Sant Salvador

de consemblant igualtat;
l'altra sens fer moviment,
en la clau restà segura;
de sobres de gran, dolçura
plorava la demés gent.

Aquella Llum resplendent,...

V

Les campanes repicaven
sens que ningú les tocàs,
els frares a Déu lloaven
per tan estremíssim cas;
aleshores en continent,
la Llum de nostra ventura
isqueu dalt per l'obertura,
restant el poble content.

Aquella Llum resplendent,...

VI

El Bisbe, que visitava
en Sant Ponç prop Santpedor,
el gran entredit alçava,
oïnt el cas amb fervor;
plorant molt amargament
de genolls en terra dura,
diu: jo no vull més rotura
amb mon poble ni ma gent.

Aquella Llum resplendent,....

VII

La distinció que féu
és mirall molt vertader,
tres persones i un sol Déu,
un ser, voler i poder;
Oh encobert ornament!
distinció i juntura!
Oh difícil tancadura!
Oh profundo fonament!

Aquella Llum resplendent,...

Ajuntament de Manresa

ASSOCIACIÓ MISTERIOSA LLUM